7/4222 -3-

730

T.C.
TURİZM BAKANLIĞI
Araştırma Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

Sayı : B17 0 APK 759-15356
Konu: Soru Önergesi

17.05.2001
ANKARA

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ :10 Mayıs 2001 tarih ve 4222-10341/24278 sayılı yazınız.

Karaman Milletvekili Sayın Zeki ÜNAL'ın, Turizm Hizmet Bölge ve Meslek Birlikleriyle ilgili olarak Bakanlığımızca bir kanun tasarısı hazırlanıp hazırlanmadığına ilişkin soru önergesine dair cevabımız ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Erkan MUMCU
Bakan

EK: 4

7/4222 -4-
231

KARAMAN MİLLETVEKİLİ SAYIN ZEKİ ÜNAL'IN SORU ÖNERGESİ :

1- Bilindiği üzere global ölçekte ülkelerin ekonomik gelişmelerine paralel olarak turizm faaliyetlerine katkılar her geçen gün artmakta olduğundan Turizm endüstrisi de ekonomik sektörler içerisinde giderek çok daha önemli bir sektör halini almaktadır. Geçen zaman içinde turizmin gelişmesini sağlamaya yönelik kamusal ve sektörel çalışmalar turizm pazarındaki ülkemiz payını önemli ölçüde artmış ancak Anayasamızda öngörüldüğü şekilde özel sektör kesiminin mesleki örgütlenmesi günümüze kadar sağlanabilmiş değildir. Bu nedenle Turizm Hizmet Birlikleri düzenlemesi ile turizm bölge, alan ve merkezlerinde, Bakanlığın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu Kararı ile Turizm Hizmet Birlikleri kurulması öngörülmüştür.

Turizmin gelişmesinde doğal, tarihi ve kültürel değerlerin yanı sıra, fiziki olarak turizm altyapı ve üstyapı yatırımlarının varlığı ve yeterli olup olmaması da önemli etkenlerdendir. Dünyada turizm talebi, artık sadece gidilen yerdeki tesislerin varlığı ve kalitesi ile değil, orada çevre ve doğaya verilen değer, altyapı tesislerinin yeterliliği ve toplam kalite anlayışının gelişmişlik düzeyi ile birlikte yönlenmekte olduğundan, turizm sektörünün gelişimine en büyük katkıyı sağlayacak unsur ise sürdürülebilir kalkınma (sustainable development) anlayışı ile bağlantılı alt ve üst yapı yatırımlarının hayata geçirilerek bunların yerinde yönetim (decentralizasyon) ilkesi dahilinde işletilmesi günümüzde ön plana çıkmıştır.

Dinamik bir sektör olan turizm sektörünün ihtiyaçları ve sorunları her geçen gün çeşitlenmekte ve artmaktadır. Hızla gelişen sektörde günlük ve hatta bazen anlık çözümler gerektiren sorunlar ortaya çıkabilmektedir. Merkezden yönetimin görev ve sorumluluk alanına giren konulardaki çözümler, bu yapı karşısında, genellikle, zamanında devreye girememektedir. Zira merkezi yönetimin karar alma ve bunu uygulama konusundaki hızı çok düşük kalmakta, bir çok sorun uzun dönemde bile giderilemediğinden Ülkemizde turizmin bölge ve ülke düzeyinde sağladığı ekonomik ve toplumsal gelişmeye rağmen sunulan altyapı hizmetleri yetersiz kalmaktadır. Halen Turizm bölge ve merkezlerinde, alt yapı yatırımlarının bakım, onarım ve işletimi Belediyeler ve ilgili kamu kurum ve kuruluşlarınca yürütülmektedir. Kamu kurum ve kuruluşları, bu işleri yürütürken Genel Bütçe dahilinde kendilerine ayrılan ödeneği kullanmakta, ayrılan ödenekler ise genellikle yetersiz olduğundan yöre için önemli olan acil ihtiyaçlar dahi zamanında giderilememektedir.

Turistik yörelerdeki Belediyeler ise kısıtlı kaynak ve personel ile hizmet sunmaya çalışmakta, turizmin yoğun olmadığı kış aylarındaki nüfusa göre hesaplanarak kendilerine bütçeden ayrılıp gönderilen paylar ile söz konusu alt yapı yatırımlarını gerçekleştirmeleri mümkün olmamakta, aksine, "Turizm-Turist" olgusu bu Belediyelerce ek bir maliyet ve gelir-gider dengesini bozucu bir unsur olarak algılanabilmektedir.

Ayrıca, bu yörelerde yerel yönetimler ya da sivil toplum kuruluşlarınca hazırlanan çalışma ve projeler merkezi idarenin veya diğer kuruluşların inceleme, onay ve kaynak tahsisini beklediğinden ya hiç uygulanamamakta ya da zamanla önemini kaybetmektedir.

Sayılan tüm bu olumsuzluklar ise bir yandan bölge ve yöre kalitesinin düşmesine, doğal kaynakların tahribatı ve yok olmasına neden olurken öte yandan gelir, kaynak ve istihdam kaybına neden olmaktadır.

Bu kayıpların ortadan kaldırılması, kurumlar arasındaki yetki karmaşasının önlenmesi, merkezi idare, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşları arasında koordinasyonun sağlanması, turizm bölge ve merkezlerinde yer alan turistik yörelerde gerçekleştirilmesi gerekli alt yapı hizmetleri ile müşterek ihtiyaçların belirlenerek en uygun ve etkin bir şekilde gerçekleştirilmesi için ulaşım, temizlik, içme suyu, arıtma tesisi, çevre düzenlemesi ve yörenin tanıtılması gibi hizmetlerin bir bütün halinde ele alınacağı bir otoriteye ihtiyaç duyulmaktadır. Bu çerçevede, Turizm Hizmet Birlikleri ve Turizm Bölge Birlikleri kalıcı turizm destinasyonu olgusunun yaratılmasında, ülkemizin ürün çeşitliliğinin dünyaya duyurulmasında, uluslararası standartların yakalanması ve bölgesel örgütlenmelerin karar mekanizmaları içinde daha güçlü hale gelmesinde önemli rolü olacaktır.

Yerinden yönetim esasına göre hizmet verecek Turizm Hizmet Birlikleri ve Turizm Bölge Birliklerinin kurulması ile sektörün ihtiyaçları yerinden yönetim yoluyla daha kısa sürede çözülebilecektir.

Müşterek ihtiyaçların müşterek şekilde karşılanması halinde kaynak kullanımında da verimlilik sağlanacaktır. Ancak, bugüne kadar, turizm sektörünün yerel ihtiyaçlarını müştereken karşılayacak bir idari yapı oluşturulamamıştır. Bunun yerine her girişimci veya her yerel yönetim idaresi kendi ihtiyaçlarını karşılama yoluna gitmiştir. Bu da ülkemizin kaynaklarının verimsiz kullanılması sonucunu doğurmuştur. Turizm Hizmet Birlikleri ve Turizm Bölge Birliklerinin kurulması ile müşterek ihtiyaçlar, ortak bir şekilde karşılanacağından, sınırlı ülke kaynakları da optimal verimlilikte kullanılmış olacak, tek başına yerel yönetimlerin yetersizliğinin önüne geçilecektir. Ayrıca küçük yerel yönetimlerde kalifiye teknik personel istihdamı, mali imkansızlıklar nedeniyle mümkün olmazken bu birliklerin bünyelerinde uzmanlaşmış kalifiye teknik personel istihdamı sağlanacaktır.

Turizm yörelerinde alt yapı başta olmak üzere, o yörenin müşterek hizmetleri için gerekli yatırımları gerçekleştirecek, bunları işletecek ve diğer hizmetleri yürütecektir. Böylelikle, çoğu zaman kurulmayan, kurulsa bile etkin şekilde işletilmeyen altyapı yatırımlarına işlerlik kazandırılacak, kurulacak altyapı tesislerinin verimli bir şekilde işletilmesi suretiyle de turizmin en önemli unsuru olan çevre ile ilgili sorunlar önemli ölçüde giderilecek, sektörün sürdürülebilir bir yapıda büyümesi sağlanacaktır.

Getirilen modelde şeffaflık esastır. Tüm kaynaklar yerinde toplanacak ve yerinde harcanacaktır. Kamu ve özel sektörün birlikte temsiliyle o bölgede yaşayanlara da yönetimde söz sahibi olma ve öz denetim yapabilme imkanı getirilmekte, kamu yönetimi ile özel sektör arasında sağlıklı bir iletişim ortamı yaratılmaktadır.

Hizmete katılım paylarının ve fiyat tarifelerinin birliklerce belirlenmesiyle de yürüttükleri hizmetlerin maliyetini merkezi idareden kaynak aktarımı olmadan karşılayabileceklerdir.

Turizm Hizmet Birliklerinin ve Turizm Bölge Birliklerinin görevleri arasında turizm yöresinin yurtiçi ve yurtdışı tanıtım ve reklamının yapılması da yer almaktadır. Böylelikle ülkesel tanıtıma paralel olarak her bölge kendi tanıtımını kendi imkanlarını kullanarak gerçekleştirecek, özel sektörün tanıtıma daha fazla katılımı sağlanmış olacaktır.

Diğer taraftan turizm sektöründe faaliyet gösteren işletme ve meslek sahiplerinin kanunla kurulu tek meslek kuruluşu TÜRSAB'tır.

Yasal örgütlenmesi bu anlamda sağlanamayan sektörün sivil toplum erkini elde edemediği ve bunun sonucu mesleki dayanışma ve sektör içi iletişimin sağlanamadığı, ayrıca yıkıcı rekabetin oluşması gibi olumsuz sonuçlarla karşılaşıldığı görülmektedir.

Sektörün kamu yönünü oluşturan Turizm Bakanlığının yeniden yapılanmasına paralel olarak sektörü oluşturan birimlerin mesleki örgüt bünyesinde toplanması ve sektörel gelişmeyi Turizm Bakanlığı ile koordine edebilecek yasal zemine oturtulmuş bir mesleki birliğin oluşması zorunluluk haline gelmiştir. Ayrıca, Bakanlığımız 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu ile kendisine verilmiş görevlerden biri olan mesleki örgütlenmeyi sağlama konusunu anılan Tasarı gerçekleştirmiştir.

Dünya turizminde ülkemizin rakip ülkelerin önüne geçebilmesinin ve iç pazarın etkilerini asgariye indirebilmesinin koşullarından biri; örgütsel, planlı ve etkin Türk turizmcilerinin bir meslek kuruluşunda temsil edilmesi ve bir çatı altında toplanmasıdır.

Tasarı ile turizmcilerin turizm politikalarının oluşumuna katkılarını ve oluşan politikalara uyumlarını sağlamak, tüm turizmcilerin kendi meslek dalları ile ilgili müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleğin genel menfaatlere uygun gelişmesini sağlamak ve korunmasını temin etmek, amaçlanmaktadır.

Turizm alanında gelişmiş ülkelerde turizm sektörünün, planlama, yönlendirme ve denetleme görevinin mesleki örgütlerce sağlandığı dikkate alındığında; siyasi, ekonomik ve sosyal politikada ülkemiz tercihinin de bu yönde belirginleştiği gözlenmektedir.

Avrupa Birliği uyum süreci içerisinde ülkemizce yapılması zorunlu yönetsel alt yapı değişikliklerinden biri olan yerinden yönetim anlayışının bir gereği olarak anılan Tasarıda bu düzenleme yapılmıştır.

Turizm sektöründe kamu ağırlığının hafifletilmesi ve sektörel sorumlulukla beraber kaynakların etkin kullanımı, sosyal, ekonomik ve uluslararası dalgalanmalar karşısında daha güçlü bir özel sektör yapısının oluşması, haksız rekabetin ve mağduriyetin önlenmesi, turizmciliğin bir meslek olarak disipliner bir yapıya kavuşturulması amaçlanmıştır.

Turizm sektöründe faaliyet gösteren işletme ve meslek sahiplerinin tamamını bünyesinde barındıran ve turizm sektörünün tamamını temsil edecek Anayasal anlamda kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu olmayışı nedeniyle ortaya çıkan çeşitli olumsuzlukları gidermek amacıyla turizm sektörünün önünü açacak, ivme kazandıracak, serbestlik sağlayacak, hizmetin daha etkin ve yaygın yürütülmesini kolaylaştıracak, yönetimde söz sahibi yapacak ve her meslek kuruluşunun temsil edilebileceği yeni düzenlemeler getirilmiştir.

7/4222

234

Yerinden yönetilen bir turizm; işletmelere, yöreye, mahalli idarelere ve ülkemize ekonomik, toplumsal ve dünya ile entegrasyon açısından büyük yararlar sağlayacaktır.

Öte yandan 4 üncü plan döneminden bu yana kalkınma planlarında yer alan özel sektörün kendi kendini idare edebilmesi ve uluslar arası pazarda rekabet gücüne sahip bir yapı oluşturmak amacıyla mesleki birliklerin oluşturulması hedefi de gerçekleştirilmiş olacaktır.

2- Yukarıda arz ve izah edilen açıklamalarımızdan da anlaşılacağı üzere Ticaret ve sanayi odalarının taleplerinin haklı bir talep olduğu düşünülmemekle beraber talepleri doğrultusunda anılan tasarımız tekrar gözden geçirilecektir.

3- Söz konusu tasarı hakkında Bakanlığımıza intikal eden diğer Bakanlıkların görüşlerini havi eleştiri ve önerileri Bakanlığımızca değerlendirilmekte olup, en kısa sürede Meclis Genel Kurulu'na sunulmak üzere Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü'ne intikal ettirilecektir.